

„Edinost“

zbiha enkrat na dan, razen nedelj in praznikov, ob 6. uri zvečer.

Naročnina znaša:

Za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za četrt leta 6 „
za en mesec 2 kroni

Naročnino se plačevati naprej. Na naročbe brez priložene naročnine se uprava ne ozira.

Po tobakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nč.); izven Trsta pa po 8 stotink (4 nč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasti

se računajo po vrstah v petitu. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Poslana osmrtnice in javne zahvale do mači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Ne frankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravnništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravnništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin piccolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik.

Lastnik konsorcij lista „Edinost“.

Natisnila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Tru.

Okoličani! Volilci!

Veleresni so časi, ko Vas državljanska dolžnost zopet kliče na volišče. Že volitve v mestu so nam prinesle znamenje, ki pričajo, da v italijanskem taboru ni več tiste jednotnosti, kakoršnja je bila nekdanj. Znamenja kažejo, da se že ruši ono nenaravno in nasilno stanje stvari, kakor so je ustvarile one usodne, nepozabne državnozborske volitve pred tremi leti, ki so prinesle nad Vas, dragi nam okoličani, toliko patrijotičnega žalovanja, toliko gorja in tolikih solz!

Takrat so Vam podpisali smrtno sodbo in so bili uverjeni, da so napravili križ čez Vaše pravo do življenja, do **svojega** življenja. Prišlo je drugače. Zopet vidimo, kako je Pravica, ta hči božja, močnejša, nego zla volja ljudij. Oni, prav oni, ki naj bi bili eksekutorji smrtne obsodbe Vaše, oni so danes v padanju, njihova organizacija je v razsulu in ugled njihovih voditeljev je v ginevanju, kakor nezgrešno kažejo dogodki na volitvah v mestu.

Tako se maščuje sleherni zli čin, vsako slabo delo že samo po sebi. Ali, dragi okoličani, prišel je čas, da se maščujete tudi Vi za vse ono, kar ste pretrpeli pred tremi leti, trpeli zato, ker ste pokazali odločno voljo, da obvarujete in ohranite, kar ste prejeli od očetov: dom in kri! Da, v teh dveh besedah je povedano vse, za kar Vam je skrbeti po sveti domovinski dolžnosti: za materialno in moralno blaginjo svojo!

Okoličani! Čas maščevanja je prišel za vse ono, kar ste pred tremi leti pretrpeli radi svojega patrijotizma. Ali Vaše maščevanje bodi plemenito, bodi tako, da bo sililo tudi nasprotnika v spoštovanje do Vas! Glasovnica v roki, to orožje najvzvišenejšega prava vsakega državljanca, naj Vam prihodnjo nedeljo prinese zadoščenje; naj Vam prinese spoštovanje sveta! In naj Vam hkratu prinese zagotovilo, da bo varstvo Vaših moralnih in materialnih koristi poverjeno dobrim in zanesljivim rokam, vzraslim iz Vašega mesa in Vaše krvi!!

To bo — dragi volilci, dragi okoličani — najplemeniteje maščevanje od Vaše strani in bo najlepše zadoščenje po onih dogodkih toli kruto užaljenemu ponosu in užaljeni časti vsega naroda našega, ki te dni nestrpno gleda na Vas in vstrepeče v rodoljubni skrbi, pričakuje od Vas takega zadoščenja.

V čem da so obsežene te materialne in moralne koristi, ki jih morate očuvati z glasovnico v roki — tega ne treba razlagati tu. Saj smo so o tem tako lepo, možki, dostojno, kakor je le možno med res kulturnim življenjem, porazgovorili na mnogih shodih in sestankih po okolici. V tem pogledu smo menda na jasnem med seboj: kaj hočemo in kaj moramo hoteti! In vsi imamo zavest, da je to, kar hočemo: dobro, pošteno in da ima svoj temelj in svoj izvor v božjem in pisanim zakonu in da torej nikdo nima pravice, kratiti Vam tega, kar zahtevate.

Ali te Vaše koristi ne trebajo obrambe samo v mestni in deželni zbornici tržaški. Ne, pred svetom, pred širokim svetom, pred upravo države, pred parlamentom na Dunaju treba, da ustažete Vi sami kakor branitelji svojih pravic, velikega prava do svoje ekzistence!

Volilci! Okoličani! Noben dalekogledni politik ne dvomi več, da se v državi naši pripravljajo velike stvari, da smo na pragu velikih sprememb v notranjem življenju države. Načelo jednake pravice za vseh bide svoje zadnje bitke za svojo znago. Bližajo se časi, ko uprava države začne misliti na to, da zadovolji zahtevam vseh posamičnih narodov in vseh njih odlomkov. Ali — to si morate zapomniti — upoštevali bodo le one narode oziroma odlomke narodov, ki so se oglašali, ki so s krepko voljo dokumentirali svojo ekzistenco. To je tudi Vam velika naloga, ko jo imate izvršiti prihodnjo nedeljo. Prihodnjo nedeljo Vam bo dokazati, da ste tu, da živite, da hočete živeti, da nikdar niste mislili na to, da bi se odpovedali pravici do ekzistence in da — kakor državljani, ki so vsikdar zvesto vršili svojo dolžnost — neizprosno zahtevate od države, česar trebate za življenje, in kar Vam je ona tudi dolžna dati! .

Da, okoličani in volilci, v tem je največja važnost volitev prihodnje nedelje, da pred svetom na sijajen način dokumentirate svojo ekzistenco na tej zemlji!!

Ako storite tako, storili ste velik odrešilen čin sebi in veliko delo skupni domovini.

Okoličani! Nastaja vprašanje: kaki in kateri može naj bodo oni, ki naj v teh resnih, velepomembnih časih vzamejo v svoje roke varstvo Vaše stvari? Tudi na to stran smo prišli na jasno na shodih med Vami in z vestnimi posvetovanji z Vašimi zaupniki. Politično društvo „Edinost“, zvesto stari svoji tradiciji, tudi letos ni mislilo na to, da bi komu usiljevalo koga. Marveč je vestno poizvedovalo med Vami volilci. In potem je tudi vestno uvaževalo vse, kar je čulo in kar bi moglo pripomoči do zmage, ali pa spraviti stvar v nevarnost. Tako je prišlo — v popolnem soglasju z Vašimi zaupniki — do sklepa, da Vam za volitve, ki se bodo vršile prihodnjo nedeljo, priporoča nastopne kandidate:

Za I. okraj:

dr. Josip Abram,

odvetnik v Trstu;

za II. okraj:

dr. Otokar Rybář,

odvetnik v Trstu;

za III. okraj:

Ivan Marija Vattovatz,

veleposestnik in podjetnik pri sv. Ivanu;

za IV. okraj:

Fran Dollenz,

posestnik in obrtnik v Trstu;

za V. okraj:

Ivan Goriup,

veleposestnik na Opčinah;

za VI. okraj:

dr. Gustav Gregorin,

odvetnik v Trstu.

Volilci! Priporočujočim Vam te može, nam niso pred očmi osebe, ampak le stvar. Posnemajte ta naš izgled! Morda bi si bil tudi med Vami ta ali oni želel družega moža. Mi pa Vam povdarjamo še enkrat, da smo resno upoštevali vse glasove in da je to priporočilo naše rezultat treznega in vestnega pretehtanja vseh okolištin. Zato se obračamo do Vas, spoštovani volilci, z iskreno, rodoljubno prošnjo, da vsakdo izmed Vas v teh trenutkih svoje morebitne osebne želje in nazore podredi skupni stvari in da v nedeljo oddate vsi, kakor en mož, svoje glasove gori priporočenim možem: v dokaz, da je okoličan ostal mož, značaj in zvest sin svoje domovine.

V trdni veri smo, da hoste zložno sledili temu pozivu našemu in da v nedeljo izvršite veliko delo slovenskega rodoljubja in samoobrane. V to ime Vam kličemo:

Bog in narod!

V TRSTU, dne 4. aprila 1900.

Odbor političnega društva „Edinost“.

Burgstaller – kandidat?

Ali je res? Kakor poznavatelji oseb in razmer se nismo čudili nimalo, ko smo na shodih po V. okraju čuli, da je nekaj ljudi, ki želijo, da bi kandidiral nekdanji zastopnik tega okraja v mestnem zboru tržaškem, g. pl. Burgstaller-Bidischini. Je pač povsodi ljudij, ki so proti nam iz raznih vzrokov. Tako jih je tudi v V. okraju takih, ki že načelno nasprotujejo narodni slovenski stranki, in je takih, ki menijo, da pridobe Bog ve kaj, ako jih bo zastopal tako odličen gospod, kakor je gospod Burgstaller. Prvi delajo iz zle volje, drugi iz nevednosti in nepoznanja razmer, bodisi v mestnem zboru tržaškem, bodisi v vsem javnem političnem življenju.

Torej nismo se čudili, ko smo čuli, da nekateri možje mislijo na kandidaturu gosp. Burgstallerja, ali čudili smo se res, ko se je raznesel glas, da je ta gospod prevzel kandidaturu. In še danes ne moremo prav verjeti, da bi ta gospod Burgstaller hotel storiti tako politično in taktičsko pogreško na škodo politični struji, h kateri pripada in — sebi!!

Vprašanje je tu, ali je politična struja, kateri pripada gospod Burgstaller, res abdicirala za vedno? Ali je res definitivno odstopila s pozorišča? Ali je res že tako degenerirala, da sploh ne čuti več v sebi ni zmožnosti ni dolžnosti, da bi po svoje pripomogla do ozdravljenja javnih odnosov tržaških, zastrupljenih, ne brez krivde one stranke, katere danes ni nikjer videti in h kateri je pripadal tudi gospod Burgstaller? Skoro ne moremo verjeti v to, ne moremo verjeti, da je v očigled razsulu, ki se pripravlja in že vrši v vladajoči stranki, izginila iz vrst somišljenikov gospoda Burgstallerja vsaka ambicija, vsaka volja za javno delovanje. Mi smo prepričani marveč, da jih je, ki le čakajo na ugodni trenutek, ko bi mogli vladajoči stranki vzeti krmilo iz rok. Krmilo, ki je bilo nekdanj v rokah stranke, kateri je pripadal tudi gosp. Burgstaller, in katero jej je padlo iz rok zato, ker se je izneverila sama sebi, ker je postala neiskrena nasproti svojemu programu, postavši le pomožna četa progressovcev, ki je specifični del svojega programa, recimo: konservativni in avstrijski del, vršila samo na kakih slavnosti društva »Austria« in je s tem svojim neiskrenim dvo- reznim postopanjem iz tega društva napravila — kakor uče mnogi izgledi — most, ki je vodil iz »avstrijskega« v iredentovski tabor.

To so bili grehi, ki so se ljuto maščevali nad nekdanjo konservativno stranko, grehi, katere je morala poplačati se svojo abdikacijo. Ali se gospodje Burgstaller in tovariši res nočejo ničesar učiti iz tega, kar je bilo? Ali hočejo res za vedno zapirati vrata vsakemu zbližanju z onimi življi, brez katerih pomoči ostanejo obnemogli? Ali hočejo tudi v bodoče ostati le pomožna četa svojim — nasprotnikom? Ali ne sluti gosp. Burgstaller, kakov efekt bo imela njegova kandidatura v našem taboru, kako bomo sodili o ljudeh in — Avstrijcih, ki si pač upajo siromašnim okoličanskim Slovincem v najkritičnejših trenutkih padati v hrbet, a nimajo poguma, da bi nastopili proti iredentizmu v mestu? Ali ne pomisli g. Burgstaller na konsekvence, ki morajo nastati, ako bodo on in njegovi s takimi nastopi od rivali od sebe slovenski življ? Ali ne bo naravna konsekvence ta, da se bo naše ljudstvo, videče, da se mu od te strani konsekvence daje kamen mesto kruha, bolj in bolj spoprijaznjevalo z idejami, ki niso ni konservativne, ni avstrijske?

In še nekaj, o čemer naj bi premišljali tudi, in še posebno, volilec V. okraja. Mi vidimo v gospodu Burgstallerju prerazsodnega moža in preobrega poznavatelja sedanjih razmer, da ne bi vedel, kakov položaj bi bil zanj v mestni zbornici! On mora vedeti, da vladajoča večina, ako hoče ostati zvesta svojim idejam in idealom — in da hoče, na tam ne dvomi nikdo — še veliko bolj marzi g. Burgstallerja in njegovo politično strujo, nego pa nas. Sto proti enemu bi hoteli mi staviti, da bi se gospod Burgstaller v najkrajši dobi oprijel politike abstinence!

Razlogov je torej na vseh koncih in krajih, ki nas silijo, da ne moremo verjeti, da je g. Burgstaller res storil ta nepremišljeni korak, da je prevzel kandidaturu. A če ga je storil, nam sme verjeti, da bo škoda — ne gledé na to, kako izpade volitev — večna na strani njegovih, nego pa na naši. Za našo narodno stvar jeden volilni poraz ne bi pomenjal Bog ve kakega dogodka, ali za

neko izvestno misel bi utisa, ki bi ga gotovo napravil tak izid te volitve, gotovo ne smeli zapisati med dolžke.

Politični pregled.

PRST, 4. aprila 1900.

Is deželni zbor. V deželnem zboru Kranjskem so večeraj odobrili sklepne račune za leto 1898 ter proračun za leto 1900. Dr. Majaron je zahteval potom interpelacije, da se na višjem deželnem sodišču v Gradcu popolnoma izvede enakopravnost slovensčine z nemščino ter da se odločbe najvišjega sodišča izdajajo tudi v slovenskem jeziku. Prihodnja seja bo v četrteb.

Z Goriškega nam pišejo: Nekaj zanimljivega je vsekakor v naglem preobratu slovenskih poslancev. Tri leta so bili vneti pristaši abstinence. Uverjeni so bili, da je abstinence ravno pokazala, kako važen faktor so Slovenci na Goriškem. In sedaj? Ni nismo dobili. In — naši poslanci so v dež. zboru. Čudno! Stojimo pred dvema vprašanji: 1) ali so hoteli naši poslanci za abstinenco res samo pokazati, da so važen faktor? 2) ali so uvideli, da abstinence ne koristi? Odgovor na prvo bi se glasil neugodno, ker važnosti nas goriških Slovencev ni treba kazati še-le v in po deželnem zboru. Saj nas je 2 tretjini, dočim je Italijanov samo ena. Na drugo odgovor...! Gorjé, če bi bil pozitiven! Pa pustimo to. Vprašajmo se raje: dosežejo-li naši poslanci kaj vsepehov v dež. zboru? Prvi dve seji sta pokazali, da so Italijani ravno taki kakor pred abstinenco. Skoro še trdovratnejši. Deželni glavar je odgovarjal na slovenska vprašanja in slovenske interpelacije — italijanski ter skozi in skozi ignoroval slovenski jezik. In naši poslanci niso imeli toliko energije, da bi povedali glavarju dr. Pajerju, da tu on ni Italijan, da ni pristaš ene stranke, ampak da je dež. glavar, da mu torej mora biti na prvem mestu blagor in dobro vse dežele, ne pa posamične narodnosti. In glavar je preočito kazal, da je — Italijan.

V deželnem zboru Tirolskem sta posl. Schöpfer in posl. Grabmayr utemeljevala svoj predlog gledé razširjenja in izvedenja gospodarskih zadrug na Tirolskem. Predlog so izročili odseku. Temu je sledila tajna seja.

Štajerski Slovenci so povsem zadovoljni z abstinenco poslancev ter so v popolnem soglasju z njih taktiko. Razni okraji in politična društva so javno izrekla poslanecem svoje odobravanje na njih koraku, ki pomenja: Proč od Grada! Te parole se ljudstvo oklepa tem intenzivneje, čim bolj mu je jasno, da nima pričakovati niti trohice pomoči, niti trohice pravice od Nemecev, bodisi od onih v Gradcu ali onih na Dunaju; čim bolj mu je jasno da so Nemei slovenskemu narodu še vedno prav tako kruti nasprotniki, kakoršni so mu bili pred tisoč in več leti. Ljudstvo upoznava to vedno bolj in to je dobro. Bolj, ko ljudstvo spoznava svoje nasprotnike, bolj se tudi zaveda krivice, ki jih trpi, bolj čuti potrebo samoobrane. In jedino v samoobrani je rešitev slovenskega in avstrijskih slovanskih narodov sploh. Zato je dobro, da se narod zaveda tega.

Nov udarec Milanov proti radikalcem. Kakor smo že javili, so nedavno »Male Novine« v Belemgradu obdoližile biv. ministra Kosto Tausanovića ponarejanja delnice »beligradske zadruge«. O tem predmetu piše »Information«: »Genijalni generalissimus Milan se je domislil, kako bi osrečil Srbijo z novo škandalozno pravdo. Ker se mu ni posrečilo, da bi tekom pravde zaradi veleizdaje pripravil z verigami in trpinčenjem ugnednega radikala, biv. ministra Tausanovića do tega, da bi preklel vse svoje politično delovanje ter se politično ubil kakor Pašić, izmislili so v okolici Milanovi nov načrt, kako bi Tausanovića moralno ubili ter ga lahko obsodili kakor navadnega lopova. Vso stvar so pripravili prav previdno. Pospretnih agentih so dali v dveh avstro-ogerskih bankah zastaviti ponarejene delnice nekega beligradskega zavoda ter dali potem to »goljufijo« odkriti.

Potem je počila v Milanovem glasilu strašna bomba, ki naj bi popolnoma uničila Tausanovića, ki je vsled strahovitih muk v ječi itak že bolj mrtev nego živ. V Belemgradu je seveda vse zopet razburjeno; mnogo se jih zgraža, v obče pa je večina na čistem, da imamo zopet opraviti z znanim činom Milanove »justicie«. Tausanović, ki se v ječi ne more braniti, bo težko mogel odbiti ta

udarec. Kdor pozna današnje srbiske sodnike, ne dvomi o tem, da to pot zadene Milan svojo žrtev smrtno ter da raztrobi na primeren način po evropskih časnikih, kako je razkrinkal svojega sovražnika. Milanu je v Srbiji vse dovoljeno. Nihče ne more več proti njemu obravnaviti svojega premoženja, časti in življenja.

Tržaške vesti.

Volilno gibanje po okolici. Iz Ročila nam pišejo: Stara navada je železna srajca, pravi neki pregovor. To se je pokazalo tudi v nedeljo, na volilnem shodu »pri loveu«. Nekdanj je bila navada tu v Trstu in okolici, da so dne 1. aprila brili norec iz drugih. Poslali so ga kam in mu naročili kaj, kar ni bilo možno doseči. Nato so se mu smejali, dokler se ni zavedel, da je 1. april.

Nekako tako se je zgodilo na volilnem shodu »pri loveu« dne 1. aprila. Prišel je namreč tja tudi neki gospod, lepo počesan, z navihanimi brkami, z mnogimi prstani na rokah. Prišel je iskat 1. aprila, a ni vedel, da je že. Zavedel se je še le potem, ko je začelo ploskanje, žvižganje in deljenje naslovov, še posebno laskavih. Tako je naš počesani gospod iskal in tudi našel 1. aprila, a take nevihte vendar ni pričakoval, dasi je imel zid za seboj, katerega je mislil podreti. Bliskalo je in grmelo od vseh strani, a vlija se je tudi ploha s točo in pokončala vse nađe onega gospoda. Kdor hoče briti norec iz drugih, ostane sam norec.

Z Opčin nam poročajo, da je glavni voditelj vse agitacije proti kandidatu pol. društva »Edinost« neki Vremec, o katerem so sodili nekdanj, da je ves naš in katerega se je prišlo celo ime tajnik, ker je tajnikoval raznim narodnim društvom. Je pač tudi takih — mož na svetu. No, morda je dobro tako; zdaj so vsaj računi jasni med nami in njim. Naj si le zapomni, da je definitivno odigral ulogo sedanja na dveh stolah.

Glasm poročil iz II. in I. okraja je pričakovati vroče volilne borbe, vendar je upati na zmago, ako volilec, na katere računamo, storé svojo dolžnost.

Iz II. okraja prihajajo poročila o par nasprotnih kandidatov, najbrže pa bo zopet Mauroner stal dru. Rybafu nasproti. Iz IV. in VI. okraja prihajajo par dni sem ugodnejša poročila, uogo poprej. Ali tudi v teh dveh okrajih treba, da naši napno vse sile. Rojanski veljaki bodo imeli jutri zvečer posvetovanje v tamošnjem konsumnem društvu. Z zadovoljstvom doznajemo, da so se zadnje dni vzdramili tudi oni naši po okolici, ki so bili nekako otrpneli v ogorčenju zbok neznošnih razmer.

V razsulu. Ne pomaga nič: gremo nizdolu. In kako hitro je prišlo to, hitreje, nego bi bil kdo sanjal pred 3 leti. Vse občinske volitve v mestu se vrše za progressovo stranko v znamenju razsula. V četrtem razredu se je stranka sploh umaknila s pozorišča in se je omejila na to, da je v družbi z nasprotnico »Democratic« izvršila zviti mane- ver, ki je za silo rešil vsaj videz ugleda teh dveh skupin. To je bilo prvo moralno ponesrečenje. V tretjem razredu je bil vzlic volji teh dveh skupin in vzlic pozivom, polnih patrijotiskih tirad izvoljen dr. Dompieri. To je bil spontanen odpor volilev: torej že hud moralen udarec mogočnim gospodom. Večeraj pa, na volitvi v II. razredu, v tej domeni signorije progressovske bi se bilo kmalo zgodilo, da ne bi bila izvoljena ni predsednik »progressa«, Benussi, ni prvak in resnični vodja stranke, nje veliki govornik in volilni strateg dr. Venezian.

Ta dva gospoda sta dobila najmanj glasov med vsemi izvoljenimi: Benussi 211 in Venezian celó le 203 glase od 422 vpi- sanih volilev in 298 oddanih glasov. Le ne- nekolike organizovane agitacije in glavi pro- gressove stranke bi bili ostali — izven zbor- nice! A če pomislimo, da je baš II. razred domena progressove stranke, vidimo, da so baš tu doživeli popola moralen polom! Celó »Piccolo« občuti to, kajti o izidu volitve po- roča malobesedno, klaverno. Britka čustva morajo pretrpeti gosp. Veneziana, ako se do- mislja triumfov, ki jih je slavil pred 3 leti kakor voditelj vse volilne akcije in ko vidi sedaj — sodbo volilev.

Shodi po okolici. (Dalje.) Volilni shod na Kontovelju. Politično društvo »Edinost« je zastopal gosp. M. Kamuščič. Vdeležba ni bila velika, ker 11. ura pred- poludne ni prikladna; nekateri tudi niso bili obveščeni, drugi so šli k sv. maši in zopet v mesto. Na shodu so govorili gg.: Kamuščič,

Nabergoj, Balanč, Ulčakar in Štoka. Shoda se je udeležil tudi dosednji poslanec gosp. Alojzij Goriup s Proseka.

Vseh govornikov besede so jako upli- vale na navzoče, kateri so pazno poslušali in odobravalji posamične točke.

Istega dne ob 5. uri popoldne se je vršil volilni shod v gostilni konsumnega dru- štva v Križu, katerega sta se udeležila raz- ven lepega števila volilev tudi gg. poslanca Vekoslav Goriup in Fran Dollenz.

Shod je otvoril odbornik pol. društva »Edinost«, g. Miloš Kamuščič. V svojem na- govoru je slikal končne namene »Progressa«, ki si je postavil nalogo, da popolnoma poita- lijanči tržaško okolico ter jo pripravi za ma- ter Italijo. »Potem«, je rekel ironično, »se bo našim okoličanom godilo dobro. Če bodo sejali repo, vzrastejo jim čudne evetljice, ka- tere bodo drago prodajali«.

Žigosal je postopanje italijanske stranke nasproti dosedanjemu županu dr. Dompierju, v katerem je bila, dasi nam je nasproten, vendar ena iskrica dobra. Mož je spoznal, da je mestno gospodarstvo v nevarnosti ter je hotel spraviti luč v to temo. A zaradi tega so vsi skočili proti njemu, da ga uničijo. Govornik je omenjal razmere v mestni pli- narni in na magistratu. Ti ljudje nam zani- kajo vse pravice. Mi pa pravimo: mi plaču- jemo svoje davke, zato pa hočemo imeti tudi svoje pravice. In mora priti do tega, da jih dobimo, ker prej ne bo miru. Sedaj se vrše pogajanja med raznimi narodi in strankami v dosego sprave. Do takih pogajanj pride prej ali slej tudi med Slovenci in Italijani v Trstu. Zato je pa važno, da si o prihodnjih volitvah izberemo slovenske poslance. Če bi si izvolili Italijane, bi vlada porekla: kdo zahteva pra- vice za slovensko okolico in kaj zahteva? Naši nasprotniki bi kakor poslanci seveda molčali. Zato pa hočemo imeti v mestnem, oziroma deželnem zboru svoje moze, ki po- rečejo vladi, česa nam treba za kmetijstvo, za ribarstvo itd. Držimo se torej krepko do zmage, ki mora biti naša, ker se bojujemo za pravično stvar. — Glede nasprotnega kan- didata Cumerja, ki kupuje in prodaja v Trstu ribe, je govornik omenil, naj pride na dan s svojim programom, naj nam pove, za koga bo skrbel, kak namen ima. Za človeka pa, ki se boji priti med poštene ljudi, se ne bo ogreval razumen človek.

G. Jakob Štoka, posestnik na Konto- velju, je v navdušenem govoru slikal važnost volilnega akta. Tu se gre za najresnejši do- godek v življenju, za to, da si izvolimo dobro ali slabo.

Govornik je žigosal mehkobo Slovencev, ki radi verujemo tujcu, se mu klanjamo, mu dovoljujemo, da se bogati na naši zemlji, mi pa, če treba, stradamo ter se zadovoljujemo s škorjico kruha v kakem kotu. In na mesto, da bi nas tujec spoštoval, se niti ne poslu- žuje našega jezika; on gleda, v zahvalo, kako bi nas spravil s te zemlje. Če pa stvar prav pogledamo, bi moralo biti drugače. Kajti če mi z davki pomagamo plačevati gospodo v mestu, ne bi smeli bti oni naši gospodarji. Dandanes pa vidimo, da če mi zahtevamo od teh gospodov kako stvar na podlagi temeljnih državnih zakonov, nam pravijo: ti zakoni so bili za vas pisani le s svinčnikom in sedaj so — zbrisani.

Sedaj bodo zopet prihajali ti gospodje med nas, usiljevat nam svoje kandidate. Za- kaj nas ne puste na miru, zakaj nam ne do- volijo vsaj toliko svobode, da bi zapisali na volilne listke tisto ime, katero sami hočemo? Zato, ker hočejo, da bi ves svet znal, da so že izvršeni njih nameni, da je ta dežela že »rešena« za Italijo, da nas ni več na teh tleh. A mi jim ne napravimo tega veselja. Ne bodo nam še peli misere. Upajmo, da se okolica tudi sedaj pokaže korenjaska, kakor vselej dosedaj o odločilnih trenutkih, kakor v letih 1848, 1859 in 1866.

Od zadnje državnozborske volitve smo okoličani ostali sirote. V centralnem parla- mentu smo po zvijači in nasilstvu zgubili svojega zastopnika. Če smo izgubili očeta, obdržimo si vsaj brata: poslanca v dežel- nem zboru!

Človek ni mrtva stvar: on ima duha, razsodnosti, prepričanje. Lev se bori divje do smrti, če mu odneseš mladice. Človek pa bi naj mirno gledal, kedar se mu jemlje naj- dražje dobro: svoboda in prepričanje. Kdor se da kupiti za denar ali čino, je suženj po- doben živini.

Politično društvo »Edinost« priporoča kakor kandidata za VI. okraj g. dr. Gustava Gregorina odvetnika v Trstu.

Dr. Gustav Gregorin ni izgubljal časa na sprehodih, na vožnjah po okolici, ker ga ni imel, ker je delal za narod, ker je mislil, kako bi mogel pomagati svojim ljudem. Govornik je omenjal žalostnega dogodka pred 6 leti, ko so štirje Križani pali v morje.... Takrat je bil dr. Gregorin prvi, ki je skušal pomagati nesrečnim poročilcem, ki je pisal na vse strani za podpore in sam hodil prosit in nabirat darov. Zastopal je vedno narodno gospodarstvo in sedaj dela na tem, da bi ustanovil slovensko ribiško društvo, ki bi samo skrbelo za razpečevanje rib, za nakup posebnega ribiškega orodja in da bi se s časom ustanovila tovarna za izdelovanje konzerv ali fabrika za sardele.

Govornik je zaključil z znanim vzgledom iz grške zgodovine, ko je mati Špartanka ubila svojega sina, ki je izdal svojo domovino, da bi se vrnil v naročje materi. Križani naj bi postopali tako, da bi se jim ne reklo, da so izdali svojo domovino, svoj rod, svojega očeta, svojo mater, da so prodali svojo kri, ki pač ni voda!

Burno pritrjevanje je sledilo temu govoru.

Občinstvo je bilo razvneto v svetem navdušenju, ko je še g. Kamuščič v zaključnem govoru posegel na polje politike, v kateri imamo pričakovati važnih sprememb in ki zahteva, da smo o bližnjih volitvah možje, značajji. Značilni mejklici so spremljali ta drastično-krepki govor, ki je zanesel mnogo zdravih misli med slušatelje ter je navdušil staree in mladeniče za sveto našo stvar.

Ob 6 $\frac{1}{2}$ uri je bil shod zaključen.

(Pride še.)

Okoličanskim volilem. Volilec izokolič, ki ne bi dobil volilnih legitimacij na dom, jih lahko vdobe v soboto, dne 7. t. m. od 9. ure predpoludne do 2. popoldne v naslednjih šolskih poslopih in sicer: za I. okraj v Škednju, za drugi okraj v vili Revoltella, za 3. okraj na Vrdeh, za 4. okraj v Rojani, za 5. okraj v Trebehin in za 6. okraj na Proseku.

Na rešilni postaji so včeraj podelili prvo pomoč 2 in pol letnemu Atiliju Catelaniju iz ulice Seorzeria št. 6., ki se je opekkel z vročo vodo; mehanik Anton Gardini se je na delu ranil na obeh nogah: zlatar Rudolf Kundel se je požgal na licu.

Izgredil v gostilnici. Josip Gregorutti in Peter Samer sta uprizorila sinoči v gostilnici v ulici Solitario št. 15. take izgrede, da so morali poklicati redarje. Še le šestim redarjem se je posrečilo, da so premagali razgrajenja ter ju spravili v ulico Tigor.

Iz-pred naših sodišč. Včeraj so bili na tuk. deželni sodišči obsojeni: 25-letna likarica Marija Contelli zaradi tatvine v 3 mesece ječe; 44-letni mizar Anton Modera zaradi tatvine in prepovedanega povratka v 18 mesecev težke ječe; 51-letni dninar Salvator Sbisa zaradi javnega nasilstva 8 mesecev težke ječe.

Najdeno. Na inspektoratu pri sv. Jakubu je shranjen srebrna medaljon, katerega je našel g. Peter Beneš na ulici.

Dražbe premičnin. V četrtek, dne 5. aprila ob 10. uri predpoludne se bodo vsled naredbe tuk. e. kr. okrajnega sodišča za civilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: v ulici Gelsi št. 8, hišna oprava; v ulici Barriera vecchia št. 25 in v ulici S. Giovanni št. 8, oprema v zalogi, verniž, barve in pohištvo; Corso št. 7, (uhod ul. Beechorie), obuvala; v ulici Rossetti št. 15 B, hišna oprava; Corso št. 1, galanterije; v Rojani (ul. Ermacora št. 1), oprema v zalogi, jestrvine, likeri, tehtnice, vozovi in pohištvo.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 4.3, ob 2. uri popoldne 10.0 C. — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 759.8 — Danes plima ob 1.36 predp. in ob 11.36 zvečer; oseka ob 6.23 predp. in ob 5.37 popoldne.

Vesti iz ostale Primorske.

× Mesto poštnega odpravnika je razpisano na e. kr. poštne uradu v Koj-skem (III. razred IV. stopinja), okrajno glavarstvo Gorica, proti pogodbi in kaveji 400 K. Letna plača 300 K, uradni pavšal 80 K, letni pavšal 140 K za dostavljanje poštne pošiljatev.

Prošnje v teku dveh tednov na pošto in brzojavno vodstvo v Trstu.

× Mesto poštnega odpravnika je razpisano na e. kr. poštne in brzojavne uradu v Kastvu (III. razred I. stopinja), okraj Volosko, proti pogodbi in kaveji 600 K; ter z obvezo, da imenovanec pristopi k

penzijskemu društvu za poštne naslužbenca na deželi s prijavljenim zneskom 840 K za pokojnino. Letna plača za opravljanje poštne službe 600 K; letna plača za opravljanje brzojavne službe 240 K; uradni pavšal 160 K; letni pavšal 532 K za vzdrževanje dyakratne peš-pošte na dan na kolodvor v Matuljah ter za lokalno dostavljanje poštne pošiljatev; letni pavšal 1400 K za vzdrževanje vsakdanje vozne pošte k Sv. Natiji in v Klano; letni pavšal 800 K za vzdrževanje na dan dvakratne pošte na kolodvor v Matuljah.

Prošnje naj se predložijo v teku treh tednov poštne in brzojavne vodstvu v Trstu.

Vesti iz Kranjske.

* Prašičja kuga se je s Hrvaškega zanesla v enajst občin kočevskega okraja. Deželna vlada je odposlala v ta okraj živnozdravniškega koncipista Al. Pavlina, da ukrene, kar treba, da se kuga ne zanesa tudi drugam, ter je ob enem, do preklica, prepovedala izvoz in uvoz prašičev v vsem imenovanem okraju, kakor tudi prodajo prašičev na sejnih v tem okraju.

* Človeška ribica (Protheus), katera se je dosedaj nahajala samo v Postojnski in Škocijanski jami, najti je sedaj tudi v podzemski vodi pri Lučah (mej Višnje Gor in Muljavo). Predvčerajšnjem je namreč neki kmetski fant prinesel seboj v Ljubljano jedno živo vjeto, v steklenici vode, da bi jo izročil nekemu naravoslovcu.

* Poživljen zločinec. V Ljubljani so aretirali znanega raznašaleca tiskovin Frana Pipuša, ker je storil več nenravnih dejanj z mladimi dečki. Zakrivil je tudi več tatvin in goljufij. Vsa dejanja je bestialni zločinec priznal. In tak nečlovek je imel na stanovanju dijake! Iz tega se vidi, kako zelo morajo paziti starši, kedar izbirajo stanovanje svojim sinovom, ko jih pošiljajo v mestne šole.

* Ljubljanskim nemškimi petelinom kaj bohotno raste greben nemške oholosti. Zadnje dni je nekaj nemških vojakov in nemških civilistov vrglo iz neke gostilne slovenske dijake, ker so slovensko peli. Nemški pobi pa po Ljubljani zbadajo slovensko govoreče ljudi s pristno nemško manirom: »Das ist ein rechter Lausbub«. Človek bi skoro ne mogel verjeti, da je celo v slovenski stolici mogoča tolika nemška napihnenost. Čudili se ne bomo, če Ljubljanci prav intenzivno pretilplejo Nemcem zobe ter jih počue, da se včasih celo noreem zamerja prevelika nesramnost.

Vesti iz Štajerske.

— Celjsko okrožno sodišče. Posesnik kavarne Fr. Hausbaum je za časa celjskih izgredov bil povsod, kjer so Nemci uganjali svoje svetovno zaslovene krvave burke. Na Slovence je vedenje Hausbaumovo napravilo vtis, kakor da je on nemški »agent provocateur«, kajti v teh slučajih je dal povod za izgrede, ki so pa izostali hvala treznosti prizadetih Slovencev. Na jutro usodnega dne je onemoglega starčka gospoda Oblaka s palico udaril po nogi. Ker ta ni reagoval, je sunil spremljevalca gospoda Oblaka: jurista Mežo, s tako silo, da je le-ta zraven idoč g.čeno Rozo Oblak skoro prevrgel. Vse to so priče pod prisego potrdile. — Druzega dne je na enak način butnil Hausbaum gosp. dr. Pikla, odvetnika v Kozjem, ko se je menil z juristom g. Gvidonom Serneem in drugimi, ne da bi se opravičilo, ampak je le rekel: »Die Windischen müssen sich so was von den Deutschen gefallen lassen«. Pred sodiščem je Hausbaum zgubil vso korajžo in je rekel, da ni imel namena ne g. Oblaka udariti, ne gg. Pikla in Mežo žaliti, oziroma suniti. — Prvi sodnik je smatral to dokazanim, ker se je Hausbaum dalje izgovarjal, da nobenega tožnikov ne pozna, in je Hausbauma obsodil le zaradi neprevidnega ravnanja s palico, oprostil pa obtožbo zaradi žaljenja časti. Na priziv dra. Pikla in jurista Meže zaradi oprostitve Hausbauma je okrožno kakor prizivno sodišče v soboto 21. sučea prvo razsodbo potrdilo iz razlogov prve razsodbe — »und weil es erst fraglich ist, ob solches Stossen eine Ehrenbeleidigung involvirt.« — Sapienti sat! V osvltljenje nemške kulture še pristavimo, da je pri nas navada, da se o neprevidnem zadevanju opravičuje vsaj s kratkim: »Pardon«, kar se tu ni zgodilo.

Razne vesti.

Ogenj v Vatikanu je nastal minolo soboto zvečer v takozvanem Quattro Cancelli. Stražniki in gasilci so o pravem času zapazili ogenj in ga udušili.

Dvoletno vojaško službo uvedejo na francoskem. Vsled tega nastali primanjkljaj 60.000 mož pa pokrijejo s takozvanimi kapitulanti.

Novo slovensko cerkev v Ameriki gradijo Slovenci v Elly. Minn. Veljala bo 6000 dolarjev.

Zopet bankirska nesramnost. Pred berlinskim sodiščem se je začela tajna razprava proti bankirju Sternbergu, ker je zapeljal več mladoletnih deklic. O čednem življenju denarnega prenasiteža bo pričalo nad 100 prič. Res lepa mora biti morala takozvanih »denarnih krogov«.

Kuga v Avstraliji. Doseglaj je zbolelo v Sidneyu 70 oseb za kugo; 20 oseb je umrlo. Poslopje za karanteno so povečali.

Brzojavna poročila.

Stavke.

KLADNO 3. (K. B.) V primeri s soboto je prišlo 575 mož na delo. V stavki je še 52.4% rudarjev.

KLADNO 3. (K. B.) Včeraj je prišlo od skupnega števila 5367 mož 1601 rudarjev na delo. V stavki jih je še 1716.

PLZEN 3. (K. B.) Včeraj je stopil tukaj en del pekovskih pomočnikov v stavko, in sicer od 126 pomočnikov 70.

Angleško streljivo.

DUNAJ 2. (K. B.) Angleški poslanik je poslal listu »Pol. Correspondenz« dopis, v katerem zagotavlja, da Angleži v vsej vojni niso rabili eksplozivnih ali eksplozivnih metkov, ampak le navadne kompaktne kroglice.

Rusija v Koreji.

LONDON 3. (K. B.) Kakor javlja »Reuterjeva poslovnica« iz Yokohame, se je Koreja branila proti ruskim zahtevkom, kakor je videti, zlasti vsled japonskega upliva. Sedanje ureditve pa da ni smatrati kakor koncesijo posebne važnosti.

Zaradi izgredov proti Židom.

BUKAREŠT 3. (K. B.) V pravdi zaradi antisemitskih izgredov, ki so se vršili prošlega leta v Jašu, so 31 obdolžencev obsodili v ječo od 5 dni do 6 mesecev. Obtožene dijake in 18 drugih obtožencev so osvobodili.

Iz italijanskega parlamenta.

RIM 3. (K. B.) Dvorana in galerije komore so prenapolnjene. Posl. Zanardelli izjavlja v imenu levice, da ista smatra sklepe od včeraj in od četrta neveljavnimi. Levica se ne more udeležiti kršenja pravic manjšine, kakor bo današnje odobrenje opravičnika. Posl. Paniano podaje podobno izjavo v imenu skrajne levice, češ, da ista nikdar ne prizna veljavnosti opravičniku ter da se bo vedno protivila proti istemu. Levica in skrajna levica sta potem hrupno zapustili dvorano. Colombo je prevzel predsedništvo ter se zahvalil na izvolitvi. Posl. Sonnino je izjavil v imenu desnice, da je glasovanje z dne 29. m. veljavno. Potem so vsi navzoči poslanci odobrili spremembo opravičnika. Komora je nastopila velikonočne počitnice do 15. maja.

Ustaja v državi Kongo.

BRUSELJ 3. (K. B.) »Petit Bleu« priobčuje iz države Kongo poročila, glasom katerih se je zamorsko plemo Bandja zaradi nasilstev docela spuntalo. List navaja celo s pridržkom cele vrste nasilstev, in sicer 62 slučajev proti moškim, 84 proti ženskam in 3 proti otrokom; tako postopanje da je provzročilo ustajo. Neki agent Evropejec je raznjen. Lothaire z 260 vojniki je na potu, da potlači ustajo.

Ministerska kriza na Španjskem.

MADRID 3. (K. B.) V političnih krogih je razširjena vest, da je ministerska kriza neizogibna. Ministerstvo se ima rekonstruirati. Mogoče je, da se bode jutranji ministerski svet bavil s prenosno kabineta.

Gibanje v Albaniji.

CARIGRAD 3. (K. B.) »Agence de Constantinople« konstatira na podlagi došlih ji uradnih obvestil, da so bili zadnji dogodki v Albaniji malo važni in lokalnega pomena ter da niso pripravi, da bi shujšali obči položaj v Albaniji.

Knez Ferdinand odpotoval.

SREDEC 3. (K. B.) Knez Ferdinand je odpotoval, kakor pravijo, na Dunaj.

Vojna v južni Afriki.

O bitki na Spruitu.

LONDON 3. (K. B.) Večerni listi javljajo iz Bloemfonteina dne 1. t. m.: 19. angleška brigada je pohitela z največo brzino na lice mesta, kjer so bili Boerci v zasedi, se je zaplela s sovražnikom v bitko ter ga prisilila, da se je naglo umaknil. Močno boersko poveljstvo iz Ladybrande, ki je korakalo proti vodovodnim stavbam, je konjenice generala Frencha malone decimirala. Tukaj ne dvomijo o tem, da Angleži pridobe zopet izgubljene tope in vozove.

Bolezen ujetih Boercev.

LONDON 3. (K. B.) »Reuter« javlja iz Simonstowna dne 2. t. m.: Umrljivost med ujetimi Boerci raste strahovito. Danes so zopet pokopali pet mož. Oblasti se trudijo, da bi premagale bolezen. Došla je druga udobnejša prevozna ladija. 20 Boercev v Simonstownu in Greenpointu je zbolelo nevarno in 40 resno. Pri 60 osebah poteka bolezen, mrzlca in ošpice, na normalen način.

Bitka med Brandfortom in Bloemfonteinom.

LONDON 3. (K. B.) »Reuter« javlja iz boerskega tabora pri Smaldeelu dne 30. m. m.: Med Brandfortom iz Bloemfonteinom je prišlo do hude bitke. Poveljstvi iz Erzmeela in Aackerstrooma sta napali Angleže, katerih je bilo kakih 7000 mož, ter jih odbili. Angleži so imeli velike izgube. Ranjenci, dospeli v Smaldeel, pripovedujejo, da je boj divjal na vsej črti. Angleži so skušali večkrat udreti naprej, a bili so vsakikrat odbiti. Boerci so pridobili na zemljišču. Uspeh bitke še ni znau. Boerci so imeli mrtvih in ranjenih 9 mož.

Poznejša vest iz Bloemfonteina: Dvatisoč Boercev je napalo tritisoč Angležev; uspeh je bil velikanski. Ko so pa Angleži dobili 13.000 mož v pomoč, so se morali Boerci umakniti. Boerci so imeli le neznatne zgube.

Portugalska in Anglija.

PARIZ 4. (K. B.) »Matten« je izvedel, da se bo od portugalske vlade zahtevalo objasnil zaradi prevoza angleških čet čez Bairo in Untali. — »Eclair« konstatira, da imajo tuje vlasti, zlasti Francija, pravico, da pozovejo Portugalsko na odgovor. Imenovani list zahteva, naj bi francoska vlada nemudoma začela v to svrhu odločno diplomatsko akcijo.

LIZBONA 3. (K. B.) »Reuter« javlja: V zbornici poslancev je izjavil minister za notranje stvari, da je Anglija zaprosila in Portugalska dovolila prevoz angleških vojakov in vojnega gradiva s portugalsko železnico med Bairo in Umtali. Anglija se je poslužila pravice zagotovljene ji v državnih pogodbah. Portugalska je lojalno priobčila svoj sklep transvaalski vladi. Minister je dejal, da ne more zaključiti svojega govora, ne da bi svečano izjavil, da so razmere med Anglijo in Portugalsko tako prirčne in lojalne, da ne morejo bolj biti.

Ujeti Boerci na poti proti sv. Heleni.

LONDON 4. (K. B.) Jutranji listi javljajo iz Capstadta, da je odplula prevozna ladija z generalom Cronjejem, polkovnikom Schielom in 1000 ujetimi Boerci na krovu proti sv. Heleni.

Britanija in naselbine.

LONDON 3. (K. B.) V spodnji zbornici je Heddewick uložil svoj predlog, v katerem izjavlja, da bi bilo neposredno zastopanje naselbin v državnem parlamentu železi z ozirov na korist celokupne države. Minister za naselbine Chamberlain nasprotuje predlogu, ker za istega še ni prišel čas. Naselbine da da še niso izrazile take želje. Dasi govornik soglašja s končnim ciljem tega predloga, je prepričan, da bi doslej istega nič bolj ne škodovala nego prerano pretresanje tega vprašanja. Čas, da bi se govorilo o novi obliki celokupne države, še ni dozorel. Govornik vpraša podpiratelje Heddewickovega predloga so li pomislili, kake posledice bi imelo sklicanje toliko zastopnikov naselbin za državne finance in so-li računili na možnost, da bi poslanci naselbin lahko odločevali o glasovanju. Heddewick je koučno umaknil svoj predlog.

Trgovina in promet.

Državne srečke za leta 1854.

Na včerajšnjem zbranju državnih srečk od leta 1854. je dobila glavni dobiček v znesku 210.000 kron serija 378 št. 34; drugi dobiček v znesku 21.000 kron je dobila serija 3192 št. 15.

O trgovski in obrtni organizaciji na Slovenskem.

Podaja: Anton Kristan (Gorica).

VI. *)

Velikanske važnosti je organizacija stanovska — za obrtnike. Obrtnih zadrug imamo Slovenci že nekaj, ali so nekako skrite; kar nič jih videti ni. Poleg tega jih je pa še zelo premalo, da bi v obče mogle zadovoljiti zahtevi po pravi, resnični povzdigi obrti. Naprednejši narodi so kar prepreženi s podobnimi organizacijami. Naj navedem Čeha na Moravskem in v Češkem. Krčmarji imajo svoje zadruge, krojači svije, mesarji, peki, čevljarji itd., vse te so pa združene v takozv. centralni zvezi zadrug. Na tak način je mogoče kaj narediti. So tu sredstva, je tu material... In česa je še želeli?! Dobro volje, vztrajnega dela in nekoliko razumnih in neustrašenih delavcev! Pri nas bi vse to bilo, ko bi se poklicani faktorji kaj zmenili za zanemarjeno obrt!

Družimo obrtnike v zadruge, ki naj pomagajo, da se dvignejo na noge, da si opomorejo iz sedanjega bednega položaja! Vlada je res v tem oziru v zadnjih letih vendar nekaj naredila. Najrazličnejšim obrtnim zadrugah vsaj gre na roko na razne načine. Med drugim je tudi izdala uzorna pravila za obrtne zadruge, takozv. Muster - statute. So prav primerne. Za Slovence jih je priredil, če se ne motim, tajnik trgovinske in obrtne zbornice v Ljubljani, deželni odbornik J. Murnik.

Mislim, da jih najlepše in najizrazitejše karakterizuje § 1., ki pojasnjuje namen.

Glasi se:

A. 1.) »Po zmislu § 114. zakona z dne 23. februarja 1897. l. (drž. zak. št. 63) o izpremembi in dopolnitvi obrtnega reda je namen zadruge, gojiti čut vkupnosti, hraniti in krepiti stanovsko čast med zadrugniki in pripadniki in pa povspesevati njih skupne ljudomile koristi z ustanavljanjem bolniških in podpornih blagajnic, oziroma podpornih skladov itd., dalje pospeševati občne obrtne koristi z ustanavljanjem posojilnic, skladišč za surovine, velikih prodajalnic in z uvajanjem skupnega izdelovanja s stroji in drugačnimi načinov izdelave itd.

Sosebno ji je dolžnost:

a) skrbeti, da se ohrani uravnano razmerje med obrtniki in njih pomočniki, zlasti glede delavne zaveze, ustanavljati in vzdrževati zadruga prenočišča ter posredovati za delo;

b) skrbeti, da so dobro urejene vse stvari, ki se tičejo učencev, s tem, da izdaje določila odobrena po oblastvi, in sicer:

o strokovni in verskonravni izobrazbi učencev;

o učni dobi, preskušanjih učencev i. e. r. in pa o pažnji, da se izpolnjujejo ta določila, potem o potrjevanju učnih izprijal in izdaji izučnih pisem;

o pogojih, pod katerimi sme obrtnik sploh imeti učence, in pa o razmerju učencev do števila pomočnikov pri obrtu;

c) sestavljati razsodiški odbor (§§ 122., 123. in 124.) v poravnavo sporov, ki nastajajo med zadrugniki in njih pomagači iz delovnega, učnega in mezdnega razmerja; potem pospeševati razsodiško napravo v odločanje sporov med zadrugniki, v kateri namen se sme združiti tudi več zadrug;

d) ustanavljati ali pospeševati obrtna strokovna učilišča (strokovne šole, učne delavnice i. k. e.) in jih nadzirati;

e) skrbeti za obolele pomagače z ustanavljanjem bolniških blagajnic ali s pristopom k že obstoječim bolniškim blagajnicam;

f) skrbeti za obolele učence;

g) vsako leto poročati o vseh tistih dogodkih v zadrugi, kateri so bistveni za sestavo obrtne statistike.

Mimo pravičnih poročil, zapovedanih pod gl., mora zadruga oblastvom pa trgovinski in obrtni zbornici svojega okraja dajati na zahtevo pojasnila in izrekat mnenje o razmerah, katere se tičejo njenega nameua. V tem oziru se sme tudi sama ob sebi obračati do teh javnih organov v povspesevanje svojih namenov.

Zlasti mora zadruga oddati svoje mnenje obrtnemu oblastvu tedaj, kadar ono zahteva tako mnenje predno izda obrtni list za rokodelski obrt, ali predno dodeli dopuščen obrt, za katerega nastop se zahteva posebna sposobnost, ako se mu ta sposobnost ne vidi z donesenim dokazilom brez dvojbe trdno izkazana.

Vse lepo. K temu še kaj besedi dodati, bi bilo skoro odveč. Želeli bi bilo le, da bi se ta namen v resnici tu natanko izvrševal. Besede sicer izražajo namene, ali uresničuje jih intenzivno, premišljeno in vztrajno delo.

Podavaje te misli želim, da bi se čimpreje uresničile. Prvi korak k uresničitvi bi bila seveda že omenjena anketa o trgovskih in obrtnih vprašanjih v Trstu. Najpripravnejši čas bi bila binkoštna praznika. Tu bi se dogovorili za skupen načrt, določili vse, kar je potrebno — in začelo bi se. Je čas. Na začetku svojih »razmišljanj« sem dejal, da se bližajo kritični časi, na katere moremo seveda biti pripravljeni. Pripravljeni bomo pa le tedaj, če bomo organizovani.

Vzvišanje utežnega postavka za jednotno poštnino v prometu z Nemčijo.

Vsled odloka c. kr. trgovinskega ministerstva od 22. marca t. l. št. 13842 se naznanja, da velja v prometu z Nemčijo od 1. aprila 1900 poštninski postavek 10 h = 10 pf. za pismo do 20 gramov.

Ta sprememba velja tudi v prometu iz Ogerske, Bosne in Hercegovine v Nemčijo.

Trgovinske vesti.

Budimpešta 4. Pšenica za oktober K. 7.85 do 7.86. Pšenica za april K. 7.64 do 7.65 Rž za oktober K. 6.67 do 6.68. Rž za april K. 6.48 do 6.49 Koruza za juli K. 5.64 do 5.65 Koruza za maj 1900 K. 5.54 do 5.55. Oves za oktober K. 5.31 do 5.32. Oves za april K. 4.95 do 4.96

Pšenica: ponudbe zadostne, povpraševanje dobro, trdno. Prodaja: 38.000 met. stot. 5 stot. višje. Vreme: lepo.

Hamburg 4. Trg za kavo. Santos good average za maj 36.25, za september 36.25 za december 37.75 za mare 38.25 Denar.

Havre 4. Kava Santos good average za mare 50 kg. frankov 43.75, za avgust 50 k. frankov 44.75.

Dunajska borza dne 4. marca.

	štoraj.	Janes
Državni dolg v papirju	99.30	99.10
" " v srebru	99.10	99.—
Avstrijska renta v zlatu	98.30	98.45
" kronah 4%	99.25	99.05
Kreditne akeije	235.50	227.30
London 10 Lsr.	242.90	242.90
20 mark	23.69	23.69
Napoleoni	19.26	19.27
100 italijanskih lir	90.25	90.25
Cekini	11.38	11.38

Krepak 27 leten mladenič, vešč slovenskega nemškega in italijanskega jezika, išče primerno službo. Ponudbe na upravo lista »Edinost«

Pekarna in sladčičarna

JOSIPA PAHORJA

v ulici Madonnina št. 25 priporoča slavnemu občinstvu za praznike kruh vsake vrste, pince in potice, moke vseh vrst in sladčice.

Sprejemlje tudi kruh v peko.

Agricol

patentovan v Avstriji-Ogerski in Italiji ki je mehko kalijsko milo rastopljivo v mrzli vodi, je najuspešnejše sredstvo za zatiranje in uničevanje vseh trtnih mrčesov in ušlj, vseh žuželk na sadnih in drugih drevesih, zelenjadi in evetljicah.

Navodilo za rabo „Agricola“ pošilja franko

Tovarna mila F. Fenderl & Co

TRST. - Via Limitanea št. 1. - TRST

ZASTOP IN ZALOGA na Goriškem pri g. Frideriku Primas v Gorici, Travnik 16 (v dvorišču) in na Opčinah pri g. Frideriku Cumar.

Šivalnih strojev tovarniška zaloga

Ivana Jax-a

v Ljubljani

Dunajska cesta št. 13.

priporoča svoje pripoznane najboljše

šivalne stroje

za domačo porabo in obrtniške potrebe.

Čuvaj se 0000 roman. Velja 35 nvč. Prodaja se v upravnistvo našega lista.

NAJLEPŠE VELIKONOČNO DARILO

DOKTORJA x x x x x x x

FRANCETA PREŠERNA POEZIJE

Ilustrirana izdaja, cena mehko vezana 5 K, v platno vezana 6-40 K, v svinjsken usnju vezana 9 K, po pošti 30 h več.

Ig. pl. Kleinmayr & Fed. Bamberg

založna knjigarna v Ljubljani.

Glas gre po deželi

da so so testenine iz Prve kranjske tovarne testenin Znidarske & Valenčič v Il. Bistrici priljubile v vsakej rodbini, kjer so se pokusile. Makaroni, fidelini in razne vloge so zanesljivo pravi le v kartonih po 1/2 kg. z zgornjo firmo.

ZAHVALA.

Baronica Angiolina de Reinelt, globoko ganjena po tolikih dokazih sočutja in spoštovanja do nepozabnega spomina nje predragega soproga, se zahvaljuje najiskreneje visokim oblastim, slavni trgovski in obrtni zbornici, slavnim korporacijam in vsem onim, ki so se vdeležili pogreba, ali so na drugi način skazali zadnjo čast dragemu pokojniku.

V TRSTU, dne 3. aprila 1900.

*) Glej št. 48, št. 55, št. 66, št. 68, št. 73.